

Chambre des Représentants

SESSION 1968-1969

10 JUIN 1969

PROPOSITION DE LOI

modifiant les articles 1340 et 1341 de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire, relatifs à la procédure sommaire d'injonction de payer.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

En réponse à un vœu maintes fois exprimé par les milieux économiques, le législateur a organisé dans le Code judiciaire une procédure sommaire d'injonction de payer pour les créances n'excédant pas 25 000 F, appelée à entrer prochainement en application.

L'un des objectifs fondamentaux des partisans de cette réforme était de réduire les frais que le créancier doit exposer actuellement pour obtenir la récupération de créances, quel qu'en soit le montant.

Entendons bien, écrivait feu le Commissaire royal Van Reepinghen, que le créancier, pour de tels recouvrements, souhaite disposer, avant toutes autres choses, d'une procédure économique (1).

Dans cette optique, on peut considérer comme regrettable que les nouvelles dispositions imposent de recourir, pour l'introduction de la requête, aux services d'un avocat, alors qu'elles permettent d'éviter le ministère de l'huissier.

Ce n'est pas mettre en cause l'estime que nous portons aux membres éminents du barreau de constater que les honoraires auxquels ils peuvent légitimement prétendre du fait de leur intervention, viendront grever les frais de la procédure, sans possibilité pour le créancier d'en récupérer le montant à charge du débiteur. Ainsi, la carence ou la négligence coupable de ce dernier auront-elles pour effet de sanctionner le créancier.

Sans doute, le Code judiciaire prévoit-il en son article 1022 qu'un arrêté royal fixera un tarif des sommes allouées

(1) Projet de loi contenant le Code judiciaire (Doc. Parl. Sénat 1963-1964, n° 60, page 290).

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1968-1969

10 JUIN 1969

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de artikelen 1340 en 1341 van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, betreffende de summiererechtspleging om betaling te bevelen.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Ter beantwoording aan een in economische kringen herhaaldelijk uitgesproken wens, heeft de wetgevende macht in het Gerechtelijk Wetboek voorzien in een summiererechtspleging om betaling te bevelen voor schuldvorderingen welke 25 000 F niet te boven gaan. Die rechtspleging zal eerstdaags van kracht worden.

Een van de voornaamste oogmerken van de voorstanders van deze hervorming bestond erin de kosten te verminderen welke de schuldeiser thans moet maken om de invordering van zijn schuldvorderingen te kunnen verkrijgen, ongeacht het bedrag daarvan.

Er zij op gewezen, aldus de Koninklijke Commissaris Van Reepinghen, dat de schuldeiser vóór alles een goedkope procedure wenst te kunnen instellen voor dergelijke vorderingen (1).

Daarom kan men het betreuren dat de nieuwe bepalingen voorschrijven voor het indienen van het verzoekschrift een beroep op een advocaat te doen, terwijl de bemiddeling van een deurwaarder daarmee ontgaan kan worden.

Als wij constateren dat het ereloon waarop de leden van de balie wegens hun bemiddeling aanspraak kunnen maken, de procedurekosten zullen verzwaren — zonder dat de schuldeiser het bedrag ervan op zijn schuldenaar zal kunnen verhalen — dan willen wij daarmee geen afbreuk doen aan de achting die wij voor de advocaten hebben. Het verzuim of de schuldige nalatigheid van de schuldenaar zullen immers tot gevolg hebben dat de schuldeiser benadeeld wordt.

Weliswaar bepaalt artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek dat een koninklijk besluit een tarief zal vaststellen

(1) Ontwerp van wet houdende het Gerechtelijk Wetboek (Stuk van de Senaat n° 60, blz. 290, 1963-1964).

par le juge comme dépenses recouvrables, pour l'accomplissement de certains actes matériels.

Mais cette disposition a surtout pour objet les prestations antérieurement accomplies par les avoués et ne concerne pas les honoraires de l'avocat qui devront, en tout état de cause, être supportés par le créancier. Le problème demeure donc entier.

On peut se demander si les raisons invoquées pour justifier l'intervention d'un avocat sont convaincantes.

Les travaux préparatoires sont fort laconiques sur ce point. Il semble que l'on ait surtout voulu éviter l'ingérence des agents d'affaires (Doc. Parl. n° 170, Rapport Commissions Sénat, 1964-1965, page 181).

Certains ont, par ailleurs, émis la crainte qu'à défaut de cette précaution, les requêtes soient fantaisistes, mal ou incomplètement rédigées. (La procédure d'injonction, Guy Hormans, 1964, pages 204 et 233.)

En réalité, les appréhensions exprimées répondent, certes, à un souci légitime, mais n'en justifient pas pour autant la solution consacrée.

Une procédure sommaire d'injonction de payer existe depuis longtemps dans les cinq autres pays du Marché Commun et dans aucun de ces pays l'office d'un avocat n'est requis, sans cependant donner lieu à des situations abusives.

S'il y a eu aux Pays-Bas des critiques fondées sur le fait que certaines requêtes étaient mal libellées, la dernière loi hollandaise, entrée en vigueur le 1^{er} janvier 1966, n'en a pas pour autant imposé au créancier l'assistance d'un avocat, bien que dans les considérations générales qui accompagnaient le projet de loi, il était expressément conseillé aux créanciers d'y avoir recours.

Il serait tout de même paradoxal qu'une firme belge puisse introduire une procédure d'injonction en France, aux Pays-Bas, au Grand-Duché, en Allemagne et en Italie, sans passer par un avocat, alors qu'elle serait tenue d'y recourir contre ses débiteurs belges.

Compte tenu de la simplicité de la procédure et de l'assistance que les associations professionnelles et interprofessionnelles sont susceptibles d'apporter aux chefs d'entreprises en mettant notamment à leur disposition des formules préétablies, il ne semble pas que l'on doive sérieusement craindre, après quelques mois d'expérience de la loi, une affluence de requêtes mal rédigées.

Au surplus, rien ne s'oppose à ce que les créanciers qui le souhaitent, remettent leur dossier à leur avocat, seul habilité, en dehors du demandeur lui-même, à signer la requête et à la déposer au greffe. Ainsi se trouve écarté le danger d'une prolifération d'officines de récupération, redoutée par le législateur.

Il apparaît donc nécessaire de modifier les articles 1340 et 1341 du Code judiciaire en ce sens.

Rappelons que l'article 1027 du Code judiciaire relatif à l'introduction de la demande sur requête unilatérale prévoit expressément la possibilité d'exceptions à l'obligation de l'intervention d'un avocat pour le dépôt ou l'envoi de la requête au greffe.

Afin d'éviter une nouvelle solution de continuité, il serait souhaitable que la modification intervienne avant l'entrée en vigueur de ces dispositions.

Le législateur répondrait ainsi à l'attente générale.

van de sommen die door de rechter worden toegekend bij wijze van verhaalbare kosten voor het vervullen van bepaalde materiële formaliteiten.

Maar die bepaling heeft vooral betrekking op de prestaties welke vroeger zijn verricht door de pleitbezorgers en niet op het ereloon van de advocaat, dat hoe dan ook door de schuldeiser moet worden betaald. Het vraagstuk blijft dus onopgelost.

Men kan zich afvragen of de redenen die ter rechtvaardiging van de bemiddeling van een advocaat worden aangevoerd, wel steek houden.

De voorbereidende werkzaamheden zijn ter zake zeer laconiek. Het heeft er de schijn van dat men vooral de bemoeiing van zaakbezorgers heeft willen voorkomen (Parlementair stuk n° 170, Verslag van de Senaatscommissies, 1964-1965, blz. 181).

Voorts hebben sommigen de vrees uitgesproken dat, als een dergelijke voorzorg niet wordt genomen, de verzoekschriften op een grillige, verkeerde of onvolledige wijze geredigeerd zouden worden. (La procédure d'injonction, Guy Hormans, 1964, blz. 204 en 233.)

Ofschoon verantwoord, is die vrees toch geen rechtvaardiging voor de ingevoerde regeling.

In de andere vijf landen, van de Gemeenschappelijke Markt bestaat sedert jaren een summiere rechtspleging om betaling te bevelen en in geen van die landen is de bemoeiing van een advocaat vereist, zonder dat zulks tot misbruiken heeft geleid.

Zo die procedure in Nederland aanleiding gegeven tot kritiek op grond van het feit dat de verzoekschriften slecht opgesteld waren, verplicht de jongste Nederlandse wet op dit stuk, die op 1 januari 1966 in werking is getreden, evenwel de schuldeiser niet zich door een advocaat te laten bijstaan, ofschoon in de algemene toelichting bij het wetsontwerp aan de schuldeisers uitdrukkelijk bij de raad wordt gegeven een beroep te doen op een advocaat.

Het zou toch paradoxaal zijn dat een Belgische firma in Frankrijk, Nederland, het Groothertogdom, Duitsland en Italië een procedure inzake bevel tot betaling kan instellen zonder bijstand van een advocaat, terwijl ze die bijstand wel zou moeten inroepen tegen haar Belgische schulde-naars.

Daar de procedure vrij eenvouding is en de beroeps- en interprofessionele verenigingen de bedrijfshoofden kunnen bijstaan, met name door hun pasklare formulieren ter beschikking te stellen, lijkt de vrees dat er na enkele maanden toepassing van de wet een massa verkeerd opgestelde verzoekschriften te verwachten valt, niet gegrond te zijn.

Bovendien is er geen bezwaar tegen dat de schuldeisers die zulks wensen, hun dossier voorleggen aan hun advocaat die, buiten de eiser zelf, alleen bevoegd is om het verzoekschrift te ondertekenen en ter griffie neer te leggen. Aldus wordt het door de wetgever gevreesde gevaar dat er talloze terugvorderingskantoren zouden ontstaan, afgewend.

Het schijnt dus nodig te zijn de artikelen 1340 en 1341 van het Gerechtelijk Wetboek in die zin te wijzigen.

Wij herinneren eraan dat artikel 1027 van de Gerechtelijk Wetboek betreffende de inleiding en behandeling van de vordering op eenzijdig verzoekschrift uitdrukkelijk voorziet in de mogelijkheid van uitzonderingen op de verplichte bemiddeling van een advocaat voor de neerlegging of de toezending van het verzoekschrift ter griffie.

Omwille van de continuïteit ware het wenselijk dat de bedoelde bepalingen worden gewijzigd vooraleer zij van kracht worden.

De wetgever zou aldus de algemene verwachting beantwoorden.

PROPOSITION DE LOI

Article premier.

L'article 1340, 5° de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire est modifié comme suit :

5° la signature du requérant ou de son conseil.

Art. 2.

L'article 1341 de la même loi est modifié comme suit :

Par dérogation à l'article 1027 du présent Code, la requête peut être déposée au greffe par le demandeur lui-même. Elle peut aussi être adressée par ce dernier, sous pli recommandé, au greffier.

La requête est versée au dossier de la procédure ainsi que, le cas échéant, toute communication adressée au juge par le débiteur.

27 mai 1969.

WETSVOORSTEL

Artikel 1.

Artikel 1340, 5°, van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, wordt gewijzigd als volgt :

5° de handtekening van de verzoeker of van zijn raadsman.

Art. 2.

Artikel 1341 van dezelfde wet wordt gewijzigd als volgt :

In afwijking van artikel 1027 van dit Wetboek mag het verzoekschrift ter griffie worden neergelegd door de eiser zelf. Het mag door deze laatste ook bij aangetekend schrijven aan de griffier worden gezonden.

Het verzoekschrift wordt bij het dossier van de rechtspleging gevoegd evenals alle eventuele mededelingen van de schuldenaar aan de rechter.

27 mei 1969.

A. HUMBLET,
C. NOTHOMB.